

**2004:37 Motion av Rolf Könberg och Kerstin Gustavsson
(båda m) om krav på identitetshandling vid
röstning**

I samband med europaparlamentsvalet den 13 juni framgick det än en gång att det är lätt att valfuska i vårt land. Två frilansjournalister följde för Sydsvenska Dagbladets räkning en malmöbo som lyckades rösta i tio olika personers namn med hjälp av lånade röstkort (se bl a DN 2004-06-17). Inte i någon av de tio vallokalerna frågade valförrättaren efter legitimation. De två journalisterna konstaterade att det är fullt möjligt att fuska vid allmänna val i Sverige, vilket de kunde se med egna ögon.

På hemsidan Juridik idag (Nyheter från domstolar, EU, riksdag, regering och myndigheter) kan man läsa följande: "Vill man vara säker på att någon inte stjälar ens röst i det kommande EU-valet, bör man poströsta i god tid. Den slutsatsen kan man dra av reglerna för röstning i vallokal." (<http://www.nj.se>). Enligt regelverket behöver inte ens röstkort uppvisas i vallokal.

Att det svenska röstningsförfarandet är konstruerat så att det är enkelt att valfuska har vi också fått erfara i Stockholm. En socialdemokratisk valarbetare satte ombudsrostning för 40-50 personer i system, vilket denne dock inte åtalades för även om agerandet befinner sig i ett gränsland och definitivt inte är enligt vallagens andemening. Två andra socialdemokratiska valarbetare dömdes i tingsrätten för valfusk, efter att ha arrangerat ett olagligt röstningsförfarande där endast socialdemokratiska valseldar fanns att tillgå för de äldre.

Om inte medborgarnas förtroende för själva röstningsförfarandet och därmed ytterst för valdemokratin säkerställs, står vi folkvalda inför stora problem. Röstviljan vid ordinarie val kan försämrats dramatiskt och hamna i nivå med det nyligen genomföra EU-valet, där bara 38 procent av den röstberättigade befolkningen tog sig till valurnorna. Grundbulten i att säkerställa förtroendet för valdemokratin är att på alla sätt sträva efter att omöjliggöra valfusk.

Utifrån ett generellt perspektiv är det många åtgärder som borde vidtas för att öka människors förtroende för det demokratiska systemet. En av de

viktigaste på kort sikt är att dra lärdom av händelserna i Malmö i samband med det senaste allmänna valet. Dessa blev möjliga därför att det i dagsläget inte tydligt fordras någon identitetshandling vid röstning i vallokal.

Vallagen säger endast att valförrättare får begära att väljaren uppger sitt fullständiga namn och sitt födelsedatum – en bestämmelse som uppenbarligen tillämpas alldeles för sällan. Enligt vår mening är det självklart att reglerna måste skärpas så att det av vallagen framgår att både röstkort och identitetshandling i normalfallet skall uppvisas vid röstning i vallokal.

Det finns alltså ett enkelt sätt att undvika problemet med att en och samma person kan rösta upprepade gånger, som till exempel i det ovan refererade fallet då det gjordes med olika personers röstkort, och det är angeläget att en sådan skärpning av vallagen görs snarast. Det framstår snarast som en ren lapsus i lagstiftningen att det idag inte krävs både identitetshandling och röstkort. Principen ”en person – en röst” måste värnas!

Med hänvisning till detta hemställer vi

att Stockholms stad tillskriver riksdag och regering med begäran om att vallagen ändras så att identitetshandling skall visas vid röstning i vallokal.

Stockholm den 30 augusti 2004

Rolf Könberg

Kerstin Gustavsson